

Amerika uchun kelajak va 2020-yil 18-iyul — Uchinchi raqam

Ko'radigan ko'zlar va eshitadigan quloqlar baxtlidir

Jeff Pippenger

2023-08-25

Islahotchi harakatlarning yo'nalishlari Vahiynoma o'ninchi bobidagi "yetti momaqaldiroq"ni tushunishning kalitidir. "Yetti momaqaldiroq" birinchi farishtaning xabariga qudrat berilgan tarixni — 1840-yil 11-avgustdan 1844-yil 22-oktabrdagi Buyuk Umidsizlikkachcha bo'lgan davrni — ifodalaydi. O'ninchi bob ushbu tushunchani qo'llab-quvvatlash uchun bobning o'zida uchta ichki guvohlikni taqdim etadi.

"1840–44 yillardagi advent harakati Xudoning qudratining ulug'vor namoyoni edi; birinchi farishtaning xabari dunyodagi har bir missionerlik maskaniga yetkazildi va ayrim mamlakatlarda XVI asrdagi Islahotdan beri biror yurtida guvoh bo'lingan eng buyuk diniy qiziqish kuzatildi; ammo bularning barchasi uchinchi farishtaning so'nggi ogohlantirishi ostidagi qudratli harakat tomonidan ortda qoldiriladi." Buyuk kurash, 611.

Birinchi farishtaning xabari 1840 yildan boshlab dunyoga yetkazildi. Uriah Smith Katta Opa White bilan uyg'un holda kashshoflar tushunchasini ifoda etadi. Smith birinchi farishta 1798 yilda kelganini tan oladi va 1840 yilda pastga tushgan farishta aynan birinchi farishta bo'lganini ko'rsatadi. Smith va kashshoflar xabarning kelishi bilan unga qudrat berilishi o'rtasidagi farqni shunchaki payqamagan edilar. Smith Vahiy kitobining o'ninchi bobidagi farishta bir oyog'ini dengizga, ikkinchisini esa quruqlikka qo'yanida, bu dunyoga yetkazilayotgan xabarni aniqlab berganini aniq bayon qiladi.

"Demak, 1798-yilda Masihning kuni yaqinligini e'lon qilishga qarshi bo'lgan cheklov barham topdi; 1798-yilda oxirzamon vaqti boshlandi va kichik kitobdan muhr olib tashlandi. Shunday ekan, o'sha davrdan boshlab Vahiy 14-bobdagi farishta Xudoning hukm soati kelganini e'lon qilib chiqdi; va ayni o'sha vaqtdan boshlab 10-bobdagi farishta ham dengiz va quruqlik ustida turib, endi vaqt bo'lmasligiga qasam ichdi. Ularning bir xil shaxs ekanligiga hech qanday shubha bo'lishi mumkin emas; va ulardan birini ma'lum bir joyga taalluqli deb ko'rsatadigan barcha dalillar boshqasiga nisbatan ham xuddi shunday kuchga egadir. Hozirgi avlod ushbu ikki bashoratning amalga oshirishini ko'rib turganini ko'rsatish uchun bu yerda biron dalilga kirishishimiz shart emas. Ularning to'la va batafsil bajo bo'lishi advent haqidagi va'zgo'ylikda, ayniqsa 1840-yildan 1844-yilgacha, boshlandi. Bu farishtaning bir oyog'i dengizda va ikkinchisi quruqlikda turishi uning e'loni dengiz orqali ham, quruqlik orqali ham keng yoyilishini bildiradi. Agar bu xabar faqat bir mamlakat uchun mo'ljallangan bo'lganida, farishtaning faqat quruqlikda turishi kifoya qilgan bo'lardi. Ammo uning bir oyog'i dengiz ustidadir, bundan esa uning xabari ummonni kesib o'tib, yer yuzining turli millatlari va bo'linmalariga yoyilishini xulosa qilishimiz mumkin; va bu xulosa, yuqorida tilga olingan Advent e'loni dunyodagi har bir missionerlik stansiyasigacha yetib borganligi bilan yanada

mustahkamlanadi. Bu haqda 14-bob ostida yana ko‘proq.” Uriah Smith, *Thoughts on Daniel and the Revelation*, 521.

Shuning uchun o‘ninchi bobning birinchi oyati 1840-yil 11-avgustni ko‘rsatadi, chunki aynan o‘sha vaqtda Vahiy kitobining to‘qqizinchi bobidagi bashoratga muvofiq Usmonli hukmronligining oldindan aytilgan yakuni nihoyasiga yetdi. Oqsoqol Uayt shunday deydi:

“1840-yilda bashoratning yana bir diqqatga sazovor ro‘yobga chiqishi keng tarqalgan qiziqish uyg‘otdi. Bundan ikki yil avval, ikkinchi adventni va‘z qilayotgan yetakchi xizmatchilardan biri bo‘lgan Josiah Litch Vahiy 9-bobga doir bir sharhni nashr etib, Usmonli imperiyasining qulashi haqida bashorat qilgan edi. Uning hisob-kitoblariga ko‘ra, bu qudrat... 1840-yil 11-avgustda ag‘darilishi kerak edi, o‘shanda Konstantinopoldagi Usmonli hokimiyatining parchalanishi kutilishi mumkin. Va men ishonamanki, aynan shunday bo‘lib chiqadi.”

“Belgilab qo‘yilgan ayni vaqtda Turkiya o‘z elchilari orqali Yevropaning ittifoqchi qudratlarining himoyasini qabul qildi va shu tariqa o‘zini xristian xalqlarining nazorati ostiga qo‘ydi. Bu hodisa bashoratni aynan bajo keltirdi. Bu ma‘lum bo‘lgach, ko‘pchilik Miller va uning safdoshlari qabul qilgan bashoratlarni talqin etish tamoyillarining to‘g‘riligiga ishondi va advent harakatiga ajoyib bir turtki berildi. Ilmli va nufuzli kishilar ham Millar bilan birlashib, uning qarashlarini ham va‘z qilishda, ham nashr etishda qatnashdilar, va 1840 yildan 1844 yilgacha bu ish tez sur‘at bilan kengaydi.” *The Great Controversy*, 334, 335.

O‘ninchi bobning birinchi oyati 1840-yilni bildiradi, o‘ninchi oyatda esa biz Yuhannoning 1844-yil 22-oktyabrda qattiq umidsizlikka tushganini ko‘ramiz. Yuhanno kichik kitob xabarini dunyoga yetkazganlarni ifodalagan edi, ammo ular 1844-yil 22-oktyabrda achchiq umidsizlikka duchor bo‘ldilar. Birinchi oyatdan o‘ninchi oyatgacha bo‘lgan qism 1840-yildan 1844-yilgacha bo‘lgan tarixni ifodalaydi. Bu o‘ninchi bob ichidagi ichki guvohliklardan biridir.

Boshqa guvoh — kichik kitobni yegan Yuhannodir; u uning og‘zida shirin bo‘ladi, bu uning 1840-yil 11-avgustdagi xabarni qabul qilganini bildiradi; so‘ng esa u 1844-yil 22-oktabrdagi Buyuk Hafsalasizlik paytida qornida achchiqqa aylandi.

Va men kichik kitobni farishtaning qo‘lidan olib, uni yeb qo‘ydim; u og‘zimda asalday shirin edi; ammo uni yeganim zahoti qornim achchiq bo‘ldi. Vahiy 10:10.

O‘ninchi oyat 1840-yildan 1844-yilgacha bo‘lgan tarixning o‘zini bir oyatda ifodalaydi. Bu bob ichidagi ikkinchi ichki guvohlik bo‘lib, “yetti momaqaldiroq” aynan o‘sha tarixni ifodalashini ko‘rsatadi. Opa Uayt allaqachon “yetti momaqaldiroq” birinchi va ikkinchi farishtaning xabarlari ostida sodir bo‘lgan voqealarning bayonini ifodalashini aniqlab bergan. Ikkinchi farishtaning xabari Buyuk umidsizlikda yakun topdi, shuning uchun “yetti momaqaldiroq” aynan o‘sha bir xil tarixni ifodalaydi. 1840-yil 11-avgustdan 1844-yil 22-oktabrdagi Buyuk Umidsizlikkacha bo‘lgan tarix Vahiy kitobining o‘ninchi bobida ta‘kidlanayotgan bashoratli tarix ekanligi haqiqatini tasdiqlovchi uchta ichki guvohlik mavjud.

So‘ngra oxirgi oyatda, “yetti momaqaldiroq” bilan bog‘liq haqiqatga muvofiq ravishda, xabarni taqdim etish va aynan o‘sha tarixning takrorlanishi lozimligi haqida amr beriladi.

Va u menga dedi: “Sen yana ko‘p xalqlar, elatlar, tillar va shohlar haqida yana bashorat qilishing kerak.” Vahiy 10:11.

Yetti momaqalldiroq shuni ko‘rsatadiki, “oxirat zamoni”da muhrdan ochilgan xabar qudrat bilan ta’sir etgan paytda boshlangan Adventizmning ibtidosi, 1989 yilda muhrdan ochilgan xabar Vahiy kitobining o‘ninchi bobidagi farishta tomonidan emas, balki Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidan tushib kelayotgan farishta tomonidan qudrat bilan ta’sir ettiriladigan Adventizmning oxirini tasvirlar edi. Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi farishta 2001 yil 11 sentyabrda tushib keldi va biz hozir 1840 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan tarixiy takrorlanishning yakuniga yaqinlashmoqdamiz.

O‘ninchi bobga oid ushbu kuzatuvlar yillar davomida jamoatchilik mulki bo‘lib kelgan. Yaqin vaqtgacha hech qachon anglanmagan narsa shuki, o‘sha muqaddas tarix ichiga singdirilgan yana bir muqaddas tarix mavjuddir. Bu tarix faqat har bir narsaning oxirini uning boshlanishi bilan aynanlashtiradigan Alfa va Omega tamoyilini qabul qiladiganlar tomonidan tan olinadi. Muqaddas tarix ichiga singdirilgan bu tarix ko‘ngil qolishi bilan boshlanib, Buyuk Ko‘ngil Qolishi bilan yakun topadi. 1843 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan tarix 1840 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan tarix ichidagi, ammo undan farq qiladigan alohida bir tarix chizig‘idir. Oqsocha Uayt ham, Masih ham tarixning ushbu chizig‘iga murojaat qiladilar.

1840–1844 yillarda berilgan barcha xabarlar endi qudrat bilan yetkazilishi kerak, chunki o‘z yo‘l-yo‘rig‘ini yo‘qotgan ko‘plab odamlar bor. Xabarlar barcha jamoatlarga yetib borishi kerak.

“Masih dedi: ‘Ko‘zlaringiz baxtlidir, chunki ular ko‘radi; quloqlaringiz ham baxtlidir, chunki ular eshitadi. Zero, sizlarga chinini aytaman: ko‘p payg‘ambarlar va solih kishilar sizlar ko‘rayotgan narsalarni ko‘rishni orzu qilganlar, ammo ko‘rmaganlar; sizlar eshitayotgan narsalarni eshitishni orzu qilganlar, ammo eshitmaganlar’ [Matt. 13:16, 17]. 1843 va 1844 yillarda ko‘rilgan narsalarni ko‘rgan ko‘zlar baxtlidir.

“Xabar berildi. Va bu xabarni takrorlashda hech qanday kechikish bo‘lmasligi kerak, chunki zamonning alomatlari amalga oshib bormoqda; yakunlovchi ish bajarilishi lozim. Qisqa vaqt ichida buyuk bir ish amalga oshiriladi. Tez orada Xudoning tayinlashi bilan bir xabar beriladiki, u baland faryodga aylanib boradi. Shunda Doniyor o‘z qismatida turib, o‘z guvohligini beradi.” Manuscript Releases, 21-jild, 437.

“Payg‘ambarlar va solihlar 1843 va 1844 yillarda ko‘rilgan narsalarni ko‘rishni orzu qilganlar.” Iso bu muqaddas tarixga ikki Injilda ishora qilgan, biroq har bir ishora turli bir kontekstda bo‘lgan.

U ularga masallar bilan ko‘p narsalarni aytib, dedi: “Mana, urug‘ sochuvchi urug‘ sepgani chiqdi. U urug‘ sepayotganda, ba’zi urug‘lar yo‘l yoqasiga tushdi, qushlar kelib ularni cho‘qib yeb ketdi. Ba’zilar esa tuprog‘i kam toshloq joylarga tushdi; tuprog‘i chuqur bo‘lmagani uchun darhol unib chiqdi. Quyosh ko‘tarilgach esa kuydi; ildizi bo‘lmagani uchun qurib qoldi. Yana ba’zilar tikanlar orasiga tushdi; tikanlar o‘sib chiqib, ularni bo‘g‘ib qo‘ydi. Boshqalari esa yaxshi yerga tushib, hosil berdi: ba’zilar yuz baravar, ba’zilar oltmish, ba’zilar o‘ttiz baravar. Eshitishga qulog‘i bor eshitsin.” Shunda shogirdlar kelib, Unga dedilar: “Nega ularga

masallar bilan gapirasan?” U javob berib, ularga dedi: “Osmon Shohligining sirlarini bilish sizlarga berilgan, ammo ularga berilmagan. Chunki kimda bor bo‘lsa, unga beriladi va unda mo‘l-ko‘l bo‘ladi; ammo kimda yo‘q bo‘lsa, undagi bori ham undan olinadi. Shuning uchun ularga masallar bilan gapiraman: chunki ular ko‘rib turib ko‘rmaydilar, eshitib turib eshitmaydilar va tushunmaydilar. Ularda Ishayo payg‘ambarning bashorati bajo bo‘ladi; u shunday deydi: Eshitib eshitasizlar-u, ammo tushunmaysizlar; ko‘rib ko‘rasizlar-u, ammo anglamaysizlar. Chunki bu xalqning yuragi qalinlashgan, quloqlari og‘ir eshitadi, ko‘zlarini yumganlar; tag‘in ko‘zlari bilan ko‘rib, quloqlari bilan eshitib, yuraklari bilan anglab, tavba qilib Menga qaytmasinlar, Men esa ularni sog‘aytirmayin. Ammo sizlarning ko‘zlaringiz baxtlidir, chunki ular ko‘radi; quloqlaringiz ham, chunki ular eshitadi. Zero, sizlarga chinini aytaman: ko‘p payg‘ambarlar va solih kishilar sizlar ko‘rayotgan narsalarni ko‘rishni orzu qilganlar, ammo ko‘rmaganlar; sizlar eshitayotgan narsalarni eshitishni orzu qilganlar, ammo eshitmaganlar.” Matto 13:3–17.

Iso Matto kitobida Xudoning Kalomining ta‘siri haqida so‘z yuritar ekan va odamlarni “eshitishga” da‘vat qilar ekan, payg‘ambarlar ko‘rishni orzu qilgan xabarni rad etuvchi Laodikiyaliklar Ishayo kitobining oltinchi bobida tasvirlanganini ko‘rsatadi. *Future for America* 2001-yil 11-sentyabr voqealari munosabati bilan Ishayo 6 ni qayta-qayta taqdim etib kelgan, chunki o‘sha kuni Islomning hujumi bilan Vahiy 18 dagi qudratli farishta tushib keldi va yerni o‘z ulug‘vorligi bilan yoritdi. Barcha payg‘ambarlar bir-biri bilan hamfikrdir, va Ishayo 6 ning uchinchi oyatida biz aynan o‘sha farishtaga to‘g‘ridan-to‘g‘ri ishorani topamiz.

Shoh Uzziyo vafot etgan yili men ham Rabbiyni taxt ustida o‘tirgan holda ko‘rdim; U yuksak va oliy edi, Uning libosining etaklari ma‘badni to‘ldirar edi. Uning tepasida serafimlar turar edi; ularning har birida oltitadan qanot bor edi: ikkitasi bilan yuzini berkitardi, ikkitasi bilan oyoqlarini berkitardi, va ikkitasi bilan uchardi. Va biri boshqasiga nida qilib der edi: Muqaddas, muqaddas, muqaddasdir lashkarlar Parvardigori; butun yer Uning ulug‘vorligiga to‘lgandir. Ishayo 6:1–3.

Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi farishta tushib kelganida yer uning ulug‘vorligi bilan yoritiladi, va Ishayo yana bir muhim kalitni taqdim etadi: u bizga ma‘lum qiladiki, uning muqaddas maskan haqidagi vahiyi shoh Uzziyo vafot etgan yilda sodir bo‘lgan. Shoh Uzziyo ma‘bad ichida ruhoniyni ishini qilishga uringan edi. Sakson nafar ruhoniyy va oliy ruhoniyy bunga yo‘l qo‘ymaslik uchun unga qarshilik ko‘rsatdilar, toki Rabbiy uning peshonasiga moxov urmaguncha. U davlat hokimiyatini jamoat hokimiyati bilan birlashtirishga uringani uchun maxluqning tamg‘asini oldi. U darhol o‘lmadi; u taxtdan chetlatildi va o‘rniga boshqasi qo‘yildi, va ma‘lum vaqt o‘tgach, nihoyat 2001-yil 11-sentyabrda vafot etdi. Adventist jamoati Masih davridagi Yahudiy jamoati kabi bosqichma-bosqich o‘ladi. Ammo 2001-yil 11-sentyabrda, Doniyor o‘n birinchi bobining oxirgi olti oyatidagi xabarni allaqachon rad etgan Adventizm Amerika Qo‘shma Shtatlarining protestant shoxi sifatida nihoyasiga yetdi, va shunda Ishayo orqali ifodalanganlar Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi birinchi ovoz bilan ifodalangan xabarni olib borishga da‘vat etildilar.

Va ruhoniyy Azariyo uning orqasidan kirdi, va u bilan birga Egamizning sakson nafar jasur ruhoniysi ham bor edi. Ular shoh Uziyoga qarshilik ko‘rsatib, unga dedilar: “Ey Uziyo,

Egamizga tutatqi tutatish sening ishing emas, balki tutatqi tutatish uchun muqaddas qilingan Horunning o'g'illari bo'lgan ruhoniylarning ishidir. Ma'baddan chiq, chunki sen xiyonat qilding; bu senga Egamiz Xudodan sharaf bo'lmaydi." Shunda Uziyo g'azablandi; u tutatqi tutatish uchun qo'lida tutatqi idishini ushlab turgan edi. Ruhoniylarga g'azab qilayotgan paytida, Egamizning uyida, tutatqi qurbongohi yonida, ruhoniylarning ko'z o'ngida uning peshonasida moxov paydo bo'ldi. Bosh ruhoniy Azariyo va barcha ruhoniylar unga qaradilar, va mana, uning peshonasida moxov bor edi; shunda uni u yerdan haydab chiqardilar; ha, Egamiz uni urganligi sababli, uning o'zi ham tezda chiqib ketishga shoshildi. Shoh Uziyo vafot etgan kunigacha moxov bo'lib qoldi va moxov bo'lgani uchun alohida uyda yashadi; chunki u Egamizning uyidan chetlatilgan edi. Uning o'g'li Yotam esa shoh saroyi ustidan boshqaruvchi bo'lib, yurt xalqiga hukm chiqarar edi. 2 Solnomalar 26:17–21.

Oxirgi kunlarda Vahiy kitobidagi xabarning muhrdan yechilishida uchta asosiy unsur borligi sababli, 2001-yil 11-sentabrda Protestantizm shoxi Yettinchi kun Adventistlari jamoatidan olib tashlanganini anglash muhimdir. Ulardan biri — Respublikachilik shoxi bilan Protestantizm shoxining parallel tarixidir. E'tirof etilishi lozim bo'lgan boshqa unsur esa yetti jamoatning ahamiyatidir, va albatta, uchinchi — "yetti momaqalldiroq"dir. Ushbu uchala bashoratli unsur muhrdan yechilayotgan xabarni tashkil etadi, va Masih davrida yahudiy jamoati chetlab o'tilganidek, "oxirgi kunlarda" Adventizm ham chetlab o'tilishini anglash zarurdir.

Ishayo o'z tarixida Xudoning bevafoqlik qilgan tanlangan xalqiga xabar olib borishga ko'ngilli bo'ladi, va Iso O'z tarixida ayni vaziyatga murojaat qilish uchun o'sha so'zlarning o'zidan foydalanadi. Ahd bilan tanlangan xalq chetlab o'tilmoqda, va ular "eshitish" hamda shifo topishni rad etadilar.

Va U dedi: Borib, bu xalqqa shunday ayt: Eshitinglar, ammo anglamanglar; ko'ringlar, ammo idrok etmanglar. Bu xalqning yuragini semirtir, quloqlarini og'irlashtir, ko'zlarini yumdir; toki ular ko'zlari bilan ko'rmasinlar, quloqlari bilan eshitmasinlar, yuraklari bilan anglamasinlar, tavba qilib qaytmasinlar va shifo topmasinlar. Ishayo 6:9, 10.

Ishayo zimmasiga olgan ish — Yahyo va Hizqiyol kichik kitobni yeganlarida zimmasiga olgan ishning o'zidir. Ular ahd asosida tanlangan, Egamizning og'zidan qusib tashlanish jarayonida bo'lgan xalqqa tanbeh xabarini olib boradilar. Iso payg'ambarlar va solihlar ko'rishni orzu qilgan tarixga ikkinchi bor ishora qilgan joy Luqo tomonidan qayd etilgan.

Va sen, ey Kafarnahum, osmonga qadar yuksaltirilgan bo'lsang-da, do'zax qa'riga tushirilursan. Sizni eshitgan Meni eshitgandir; sizni mensimagan esa Meni mensimagandir; Meni mensimagan esa Meni Yuborganni mensimagandir. So'ng o'sha yetmish kishi quvonch bilan qaytib kelib, dedilar: "Hazratim, hatto jinlar ham Sening noming orqali bizga bo'ysunmoqda". U esa ularga dedi: "Men shaytonning osmondan chaqmoqdek qulaganini ko'rdim. Mana, Men sizlarga ilonlar va chayonlarni oyoq osti qilishga, hamda dushmanning butun qudrati ustidan hokimiyat berdim; va hech narsa sizlarga aslo zarar yetkazmaydi. Biroq shundan quvonmangki, ruhlar sizlarga bo'ysunadi; balki nomlaringiz osmonda yozilgani uchun quvoninglar". O'sha soatda Iso ruhda shodlanib, dedi: "Senga shukr qilaman, ey Ota, osmonu yerning Rabbi, chunki Sen bu narsalarni donolaru fahmlilardan yashirib, go'daklarga

ayon qilding. Ha, ey Ota, chunki bu Sening nazaringda maqbul bo'ldi. Hamma narsa Menga Otam tomonidan topshirilgandir; O'g'ilning kim ekanini Otadan boshqa hech kim bilmaydi; Otaning kim ekanini ham O'g'ildan va O'g'il kimga O'zini ayon qilishni istasa, o'shandan boshqa hech kim bilmaydi". So'ng U shogirdlariga yuzlanib, xoli holda dedi: "Siz ko'rayotgan narsalarni ko'ruvchi ko'zlar baxtlidir. Chunki sizlarga aytamanki, ko'p payg'ambarlar va shohlar siz ko'rayotgan narsalarni ko'rishni orzu qilganlar-u, ko'rmaganlar; siz eshitayotgan narsalarni eshitishni orzu qilganlar-u, eshitmaganlar". Luqo 10:15–24.

Yana, solihlar ko'rishni orzu qilgan narsalarni ko'rish imtiyoziga ega bo'lganlarga bog'liq baraka haqidagi kontekst, chetlab o'tilayotgan va "eshitish"ni istamaydigan ahdga ko'ra tanlangan xalq haqida bormoqda. Opa Uayt Masihning Kafarnahumni mahkum etishiga ishora qiladi; bu buyuk nurning rad etilishining ramzidir, va u [qavslar] ichida tanbehni Adventizmga qarata joylashtirish orqali Adventizmni alohida ta'kidlagan.

"Xudoning farzandlari ekanini e'tirof etuvchilar orasida qanchalar oz sabr namoyon etilgan, qanchalar ko'p achchiq so'zlar aytilgan, e'tiqodimizga mansub bo'lmaganlarga qarshi qanchalar ko'p qoralovchi hukmlar aytilgan. Ko'plar boshqa jamoatlarga mansub bo'lganlarga buyuk gunohkorlar deb qaraganlar, holbuki Rabbiiy ularga bunday qaramaydi. Boshqa jamoatlar a'zolariga shunday nazar bilan qaraydiganlar o'zlarini Xudoning qudratli qo'li ostida xo'rflashga muhtojdirlar. Ular hukm qilayotgan kishilar juda oz nurga, ozgina imkoniyat va imtiyozlarga ega bo'lgan bo'lishlari mumkin. Agar ular bizning jamoatlarimizdagi ko'plab a'zolar ega bo'lgan nurga ega bo'lganlarida edi, ular ancha yuksakroq sur'atda ilgarilagan va o'z e'tiqodlarini dunyoga yaxshiroq namoyon etgan bo'lar edilar. O'z nuri bilan maqtanib, biroq unda yurmaydiganlar haqida Masih shunday deydi: 'Lekin Men sizlarga aytaman: qiyomat kunida Tir va Sidon uchun siznikidan ko'ra yengilroq bo'ladi. Va sen, Kafarnahum [buyuk nurga ega bo'lgan Yettinchi kun adventistlari], osmongacha ko'tarilgansan [imtiyoz jihatidan], do'zaxgacha tushirilursan; chunki senda qilingan qudratli ishlar Sado'mda qilinganida edi, u bugungacha qolgan bo'lar edi. Lekin Men sizlarga aytaman: qiyomat kunida Sado'm yurti uchun senikidan ko'ra yengilroq bo'ladi.' O'sha vaqtda Iso javob berib dedi: 'Senga shukr qilaman, ey Ota, osmon va yerning Rabbisi, chunki Sen bularni donolar va oqillardan [o'z baholaricha] yashirib, go'daklarga oshkor qilding.'"

"Endi esa, sizlar ana shu barcha ishlarni qilganingiz uchun, — deydi Egamiz, — Men sizlarga erta turib qayta-qayta gapirdim, ammo sizlar quloq solmadingizlar; Men sizlarni chaqirdim, ammo sizlar javob bermadingizlar; shu sababli Men O'z nomim bilan atalgan, sizlar ishonadigan bu uyga ham, sizlarga va ota-bobolaringizga bergan joyga ham, Shiloga qilganim kabi qilaman. Va Men butun birodarlaringizni, ya'ni Efrayimning butun naslini haydab yuborganim kabi, sizlarni ham O'z huzurimdan quvib yuboraman." Review and Herald, August 1, 1893.

Adventizmga amalga oshirilgan "qudratli ishlar" solih kishilar va payg'ambarlar ko'rishni hamda eshitishni orzu qilgan ishlar edi. O'sha qudratli ishlar 1843 va 1844 yillar tarixida, Yarim Tun Nidosi xabari e'lon qilingan paytda, namoyon bo'ldi. Adventizm o'z tarixini, ayniqsa 1843 va 1844 yillar tarixini rad etdi. Bu tarix umidsizlik bilan boshlanib, umidsizlik bilan yakun topadigan tarixdir, shu bilan birga u ularni yangidan yaratilgan yerga yo'llash uchun mo'ljallangan tarix ham

edi.

“Ular yo‘lning boshida orqalariga yorqin bir nur o‘rnatilgan edi; bir farishta menga bu nur ‘yarim tunda yangragan faryod’ ekanini aytdi. Bu nur butun yo‘l bo‘ylab porlab turar va ular qoqilib ketmasinlar uchun oyoqlariga yorug‘lik berar edi.

“Agar ular ko‘zlarini oldilarida bo‘lgan, ularni shaharga boshlab borayotgan Isoga tikib turganlarida, ular omon edilar. Ammo ko‘p o‘tmay, ba‘zilari charchab qoldilar va shahar hali juda uzoqda, deb aytdilar; ular esa unga bundan oldinroq kirib bo‘lishni kutgan edilar. Shunda Iso O‘zining ulug‘vor o‘ng qo‘lini ko‘tarib, ularga dalda berar edi, va Uning qo‘lidan advent guruhining ustida hilpirab turgan bir nur chiqardi, va ular: “Alleluia!” deb qichqirdilar. Boshqalar esa ortlaridagi nurni shoshqaloqlik bilan inkor etdilar va ularni shu qadar uzoqqa boshlab chiqqan Zot Xudo emas edi, deb aytdilar. Ularning ortidagi nur o‘chib qoldi va oyoqlari mutlaq zulmat ichida qoldi; ular qoqildilar, mo‘ljalni ham, Isoni ham ko‘zdan yo‘qotdilar va yo‘ldan chiqib, pastdagi qorong‘i va yovuz dunyoga qulab tushdilar.” Early Writings, 15.

Yahudo qabilasining Arsloni hozir ochib berayotgan narsa 1843 va 1844-yillar tarixidir. “Yetti momaqaldir” 1840 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan davrni ifodalaydi, biroq bu davr ahd tarixining boshidan beri timsollangan nihoyatda alohida bir tarixni o‘z ichiga oladi. Islohot harakatlarining har biri bir-biriga muvofiq keladi va aynan bir xil belgi-nishonlarga egadir. Agar ular bir-biridan farq qilganida, Shayton har bir islohot harakati uchun boshqa-boshqa hujum rejasini tuzgan bo‘lardi, ammo u hech qachon bunday qilmaydi.

“Ammo Shayton bekor turmadi. U endi har bir boshqa islohotchi harakatda urinib kelgan ishini qilishga urindi — haqiqiy ish o‘rniga qalbakisini ularga chin deb tiqishtirib, xalqni aldash va halok etish. Masihiy jamoatning birinchi asrida soxta Masihlar bo‘lganidek, o‘n oltinchi asrda ham soxta payg‘ambarlar paydo bo‘ldi.” The Great Controversy, 186.

Biz ulashayotgan umumiy xabar nuqtai nazaridan ushbu parchadagi asosiy fikr shuki, Adventizm Protestantizmning mantiyasini ko‘tarishni to‘xtatib, 2001-yil 11-sentabrda uning o‘zidan butunlay olib tashlanishiga yo‘l qo‘ygan bo‘lsa-da, ular hanuz o‘zlarini uchinchi farishtaning baland nidosini e‘lon qiluvchi qoldiq harakat deb ta’kidlaydilar. Holbuki, ular qalbakidir. Agar hozir qaysi harakat Protestantizmning shoxini ko‘tarib turganini anglamasangiz, Qo‘shma Shtatlardagi ikki shox o‘rtasidagi parallellikni tushunish deyarli imkonsizdir.

1843 va 1844 yillarining tarixi har bir islohot harakatida aks ettirilgan; endi esa biz qadimgi Isroilning Xudoning tanlangan xalqi sifatidagi boshlanishi va Isroilning Xudoning tanlangan xalqi sifatidagi nihoyasi orqali zamonaviy Isroilda ham xuddi shu haqiqatni ko‘rsatamiz; bunda e‘tibor islohotchi harakatlarining har bir yo‘nalishida aks ettirilgan 1843 va 1844 yillarga qaratiladi.

Muso Egamiz O‘ziga o‘xshash bir payg‘ambarni ko‘tarib chiqarishini bashorat qilgan edi, va o‘sha payg‘ambar Iso edi. Luqo Havoriylar kitobida Isoning Musoning bashoratini bajo keltirganini tasdiqlaydi.

Egangiz Xudo — Rabbingiz — sizning orangizdan, birodarlaringiz orasidan men kabi bir Payg‘ambarni sizlar uchun qo‘zg‘atadi; sizlar Unga quloq solasizlar. Qonunlar takrori 18:15.

Iso — biz quloq solmog‘imiz lozim bo‘lgan payg‘ambardir.

Chunki Muso haqiqatan ham ota-bobolarga shunday degan edi: “Egangiz Xudo sizlarga birodarlaringiz orasidan menga o‘xshash bir Payg‘ambarni chiqarib beradi; u sizlarga nimaiki aytsa, hammasida unga quloq solinglar. Va shunday bo‘ladiki, o‘sha Payg‘ambarga quloq solmaydigan har bir jon xalq orasidan yo‘q qilinadi”. Ha, Samuildan boshlab va undan keyin kelgan barcha payg‘ambarlar, nechasi so‘zlagan bo‘lsa, shu kunlar haqida ham oldindan aytganlar. Sizlar payg‘ambarlarning farzandlari va Xudoning ota-bobolarimiz bilan tuzgan ahdining vorislarisiz; U Ibrohimga shunday degan edi: “Sening zurriyotingda yer yuzining barcha qabilalari baraka topadi”. Xudo O‘z O‘g‘li Isoni tiriltirib, avvalo sizlarga yubordi, toki har biringizni o‘z gunohlaringizdan qaytarib, sizlarga baraka bersin. Havoriylar 3:22–26.

Masihning islohot chizig‘i, barcha islohot chiziqlari kabi, oxirzamon vaqtida boshlanadi. Masihning kunlaridagi “oxirzamon vaqti” Uning tug‘ilishi edi. Muqaddas Yozuv Uning tug‘ilishi paytida Doniyor kitobidagi “oxirzamon vaqti” ta’rifiga muvofiq ravishda bilimning ortishi bo‘lganini ko‘rsatadi. U cho‘ponlar bo‘ladimi, sharqdan kelgan donishmandlar bo‘ladimi, g‘azablangan Hirod bo‘ladimi, yoki ma’baddagi Anna va Shimo’n bo‘ladimi — U tug‘ilgan paytda bilimning ortishi yuz berdi. O‘sha pallada yahudiy jamoatining rahbariyati chetlab o‘tildi. Ajralish bosqichma-bosqich edi, biroq u oxirzamon vaqtida muhrdan yechilgan xabarning ular tomonidan rad etilishi bilan boshlandi.

“Insonlar buni bilmaydilar, ammo bu xushxabar osmonni quvonchga to‘ldiradi. Nur olamidan bo‘lgan muqaddas zotlar yanada chuqurroq va nozikroq qiziqish bilan yerga tortiladilar. Uning huzuri tufayli butun dunyo yanada yorqinlashadi. Baytlahm tepaliklari uzra son-sanoqsiz farishtalar to‘plangan. Ular quvonchli xabarni dunyoga e’lon qilish uchun beriladigan ishorani kutadilar. Agar Isroildagi rahbarlar o‘zlariga ishonib topshirilgan vazifaga sodiq bo‘lganlarida edi, ular Iso tug‘ilganini xabar qilish quvonchiga sherik bo‘lishlari mumkin edi. Ammo endi ular chetlab o‘tilgan.” The Desire of Ages, 47.

Adventizm rahbariyati 1989-yilda chetlab o‘tildi, o‘shanda Doniyor 11:40 bajo bo‘ldi. Isoga timsol bo‘lgan Musoning tarixida “oxirzamon” uning tug‘ilishi edi; o‘sha paytda uning oilasi va shundan keyin Fir’avnning qizi go‘dak Muso haqida bilimning ortishini qabul qildi. Uning ismi, albatta, “suvdan qutqarib olingan” degan ma’noni anglatadi, Iso esa “Yahova qutqaradi” degan ma’noni bildiradi.

“Oxirzamon”dan keyin barcha islohot yo‘nalishlari shunday bir nuqtani namoyon qiladiki, unda aynan o‘sha tarixda orttirilgan bilim, oxirzamonda muhrdan yechilgan nur uchun javobgar tutilishi lozim bo‘lgan avlodga qarshi guvohlik sifatida ilgari surilishi mumkin bo‘lgan xabarga rasmiy shakl beriladi.

Yahyo Cho‘mdiruvchi Masihning xabarini rasmiylashtirdi, Musoning xabari esa uning qirg yoshida, u Isroilni Misrdan o‘z kuchi bilan qutqarishga uringan paytda rasmiylashtirildi. Endi Misrdan qutqarilish haqidagi xabar ommaviy qaydda edi.

Qirq yil o'tgach, Musoning xabari yonayotgan buta oldida quvvatlantirildi va unga Xudoning ilohiyligini ifodalovchi ikki belgi hamroh bo'ldi: ilonga aylangan tayoq hamda Musoning qo'ynidan chiqargan moxov qo'l. Isoyning xabari esa Uning suvga cho'mishida quvvatlantirildi, va bunga ilohiylikning ikki belgisi — Otoning ovozi va Muqaddas Ruh — hamroh bo'ldi. Har ikkala tarixdagi navbatdagi yo'l belgisi birinchi umidsizlikni, kechikish vaqtini, ikkinchi farishtaning kelishini yoki 1843 yilni ifodalaydi.

Muso naslidagi umidsizlik uning xotini orqali namoyon bo'ldi: farishtaning Musoni o'g'lini sunnat qilmagani uchun o'ldirishga tushganida, qo'rquv ichida Tsippora bu marosimni o'g'liga o'zi ado etdi. Muso o'g'lini sunnat qilishni unutgan edi! Ibrohimga berilgan ahdning ayni belgisi Muso tomonidan unutilgan edi. Ota Ibrohim ibroniylarning Misrdagi asirligi va Misrdan qutqarilishi haqidagi bashoratni oldindan bayon qilgan edi, va uning bashorati aynan Muso orqali bajo bo'lishi kerak edi, holbuki Muso o'g'lini sunnat qilishni unutdi. Shu paytda Muso Tsipporani qutqarilishdan keyingacha otasining yonida qolishi uchun ortga yubordi. U Midyonda Muso Isroil farzandlarini Qizil dengiz suvlari orqali olib o'tguncha qoldi; havoriy Pavlus bizga bu voqea suvga cho'mishni, ya'ni sunnat o'rnini egallagan ayni marosimni timsollashini bildiradi. Bu nuqtani ko'zdan qochirmang. Muso tarixida ikkinchi farishtani ifodalovchi yo'l belgisi — o'sha tarixdagi birinchi umidsizlikni yuzaga keltiradigan yo'l belgisi — Ibrohimning Xudo bilan ahdiy munosabatining asosiy qoidasining rad etilishi edi.

Masihning yo'lidagi birinchi umidsizlik Lazarusning o'limi bo'ldi; Marta va Maryam qat'iy ishonar edilarki, agar Iso kechikmaganida va Lazarus allaqachon to'rt kundan beri o'lik bo'lgan paytgacha bormaganida, bu sodir bo'lmagan bo'lur edi. Isoning yaqin do'sti Lazarusning o'lishiga va qabrdagi chirishga yo'l qo'yishi nafaqat o'sha ikki opa-singil, balki shogirdlar uchun ham nihoyatda ulkan umidsizlik bo'ldi. Shunga qaramay, Lazarusning tirilishi Masihning butun xizmatining muhri bo'ldi.

“Masihning Lazar huzuriga kelishni kechiktirishida Uni qabul qilmaganlarga nisbatan rahm-shafqatli bir maqsad bor edi. U shunday kutib turdiki, Lazarni o'limdan tiriltirish orqali O'zining qaysar, imonsiz xalqiga U haqiqatan ham ‘tirilish va hayot’ ekanining yana bir dalilini bersin. U Isroil xonadonining kambag'al, daydib yurgan qo'ylari bo'lgan bu xalqdan umidni butunlay uzishga ko'ngli bo'lmadi. Ularning tavba qilmasligi sababli Uning yuragi ezilar edi. O'z rahm-shafqatida U ularga O'zi Tiklovchi ekanining, hayot va boqiylikni faqatgina O'zi ayon qila oladigan Zot ekanining yana bir dalilini berishni niyat qildi. Bu shunday bir dalil bo'lishi kerak ediki, ruhoniylar uni noto'g'ri talqin qila olmas edilar. Uning Baytaniyaga borishni kechiktirganining sababi shu edi. Bu toj-majmu mo'jiza — Lazarni tiriltirish — Uning ishiga hamda ilohiylik haqidagi da'vosiga Xudoning muhrini bosishi lozim edi.” The Desire of Ages, 529.

Xudoning bir yuz qirq to'rt ming kishini muhrlashi 1843 va 1844-yillar tarixida tasvirlangan, chunki bizga ayon qilinishicha, tantanali kirish chog'ida Masihni Quddusga boshlab kirgan Lazar edi. Tantanali kirish tarixi — 1843 va 1844-yillardagi Yarim tun faryodini tasvirlash uchun Opa Uayt qo'llagan tarixdir. Bu, Masihning Xudoning yaratuvchi qudrati bilan o'liklarni tiriltirish qudratiga ega ekanini noto'g'ri tushunish edi. Maryam va Elizabet Isoda oxirgi karnay chalinganda

Lazarni tiriltirish qudrati borligini e'tirof etdilar, ammo Uning aynan o'sha yerning o'zida va o'sha zahotiy oq ham tiriltirish qudratiga ega ekanini ko'ra olmadilar. Ular Uning suvga cho'mishi va o'limida, ya'ni Uning shaxsiy uch yarim yillik xizmatining boshi va oxirida namoyon etish uchun kelgan ayni haqiqatni inkor etish holatida edilar. Qabr og'zidagi tosh olib tashlanmaguncha ular ko'ra olmadilar; xuddi keyinroq 1843-yil jadvalidagi ayrim hisoblarda yo'l qo'yilgan xatodan Uning qo'li olib tashlanadiganidek.

Muso, Tsipporani Fir'avn bilan yaqinlashib kelayotgan kurashdan chetlatib yuborganidan so'ng, akasi Horun tomonidan kutib olindi va bu ikki xabarchi ikkinchi farishtaning xabarini ifoda etgan holda Misrga yo'l oldilar. Misr ustiga biror balo keltirilishidan oldin, Muso Fir'avnni ogohlantirib dedi: agar u Xudoning to'ng'ich o'g'li bo'lgan Isroilni chiqib, sajda qilish uchun qo'yib yubormasa, unda Xudo Misrning to'ng'ichini o'ldiradi.

Egamiz Musoga dedi: "Misrga qaytganingda, Men qo'lingga topshirgan o'sha mo'jizalarning barchasini Fir'avn huzurida qilishga qaragin; lekin Men uning yuragini qattiq lashtiraman, shunda u xalqni qo'yib yubormaydi. Fir'avnga shunday deyin: Egamiz shunday deydi: Isroil Mening o'g'limdir, ha, Mening to'ng'ichimdir. Men senga aytaman: O'g'limni qo'yib yubor, toki U Menga xizmat qilsin. Agar uni qo'yib yuborishdan bosh tortsang, mana, Men sening o'g'lingni, ya'ni to'ng'ichingni o'ldiraman." Chiqish 4:21–23.

Yarim tunda yangragan nido kelajakda amalga oshadigan bashorat edi.

"Isroilning Misrdan qutqarilishida to'ng'ichlarni bag'ishlash amri yana buyurildi. Isroil farzandlari misrliklarga qullikda bo'lganlarida, Egamiz Musoga Misr podshohi Fir'avn huzuriga borib, shunday deyishni buyurdi: 'Egamiz shunday deydi: Isroil — Mening o'g'lim, Mening to'ng'ichimdir. Men senga aytaman: O'g'limni qo'yib yubor, toki U Menga xizmat qilsin; agar sen uni qo'yib yuborishni rad etsang, mana, Men sening o'g'lingni, ya'ni to'ng'ichingni o'ldiraman.' Chiqish 4:22, 23."

"Muso o'z xabarini yetkazdi; ammo mag'rur podshohning javobi shunday bo'ldi: 'Egamiz kim ekan, men Uning ovozig quloq solib Isroilni qo'yib yuboray? Men Egamizni tanimayman, Isroilni ham qo'yib yubormayman.' Chiqish 5:2. Egamiz O'z xalqi uchun alomatlar va mo'jizalar bilan ish ko'rdi, Fir'avn ustiga dahshatli hukmlarni yubordi. Nihoyat, halok qiluvchi farishtaga misrliklar orasidagi inson va hayvonlarning to'ng'ichlarini o'ldirish amri berildi. Isroilliklar omon qolinishi uchun ularga so'yilgan qo'zining qonini eshik ustunlariga surtish buyurildi. Har bir uy belgilanishi kerak edi, toki farishta o'zining o'lim vazifasi bilan kelganida, Isroilliklarning uylaridan chetlab o'tsin." The Desire of Ages, 51.

Fir'avnga qaratilgan Yarim tun faryodi xabari Fir'avnning isyoniga javoban to'ng'ichlarning o'limini ko'rsatib berdi. Xabar qaydga kiritilgach, 1844-yil yozida Yarim tun faryodining qudratini ifodalovchi balolar Misr ustiga yog'dirildi. Yarim tun faryodi xabari 1844-yil yozida yurt bo'ylab toshqin to'ldindek yopirilib o'tdi. Balolar Misr bo'ylab yoyildi va va'da qilingan to'ng'ichlarning o'limi yetib kelganida, butun Misr bo'ylab yarim tunda bir faryod eshitildi.

Va Muso dedi: Egamiz shunday demoqda: "Yarim kechada Men Misr o'rtasidan o'taman. Misr yurtidagi barcha to'ng'ichlar o'ladi: taxtida o'tirgan Fir'avnning to'ng'ichidan tortib

tegirmon ortidagi cho‘rining to‘ng‘ichigacha, shuningdek barcha chorva mollarining to‘ng‘ichlari ham. Va butun Misr yurtida shunday buyuk faryod bo‘ladiki, unga o‘xshashi ilgari bo‘lmagan va bundan keyin ham bo‘lmaydi.” Chiqish 11:4–6.

Masihning Quddusga tantanali kirib kelishi Kalvariya xochiga olib bordi, va Masihning shogirdlari hamda Uning boshqa izdoshlarining boshiga Buyuk Umidsizlik tushdi.

“Bizning hafsalamizning pir bo‘lishi shogirdlarningkidek buyuk emas edi. Inson O‘g‘li zafar bilan Quddusga kirib kelganida, ular Uning podshoh qilib toj kiydirilishini kutgan edilar. Xalq butun atrofdagi o‘lkalardan oqib kelib: «Dovud O‘g‘liga Hosanna!» deb faryod qildi. Ruhoniylar va oqsoqollar Isodan olomonni tinchlantirishini iltimos qilganlarida esa, U, agar ular sukut saqlasalar, hatto toshlar ham qichqiradi, deb e‘lon qildi, chunki bashorat bajo bo‘lishi kerak edi. Shunga qaramay, oradan bir necha kun o‘tib, ayni shu shogirdlar Dovudning taxtida hukmronlik qiladi deb ishongan sevikli Ustozlarini, masxara qiluvchi, tahqirlovchi farziylar tepasida turgan shafqatsiz xochga mixlangan holda ko‘rdilar. Ularning yuksak umidlari puchga chiqdi va o‘limning zulmati ularni qamrab oldi.” Guvohliklar, 1-jild, 57, 58.

Shogirdlar va Millerchilar boshdan kechirgan buyuk umidsizlik ibroniylarning Fir‘avn lashkari bilan Qizil dengiz orasida qamalib qolishi orqali ham ifodalanadi.

“Ustimizga o‘tgan asrlarning to‘plangan nuri porlamoqda. Isroilning unutulmaganligi haqidagi yozuv bizning ma‘rifatlanishimiz uchun saqlab qolingan. Bu davrda Xudo har bir millat, qabila va tildan O‘ziga bir xalqni to‘plash uchun O‘z qo‘lini ishga soldi. Advent harakatida U O‘z merosi uchun ish ko‘rdi, xuddi isroilliklarni Misrdan olib chiqishda ular uchun ish ko‘rganidek. 1844-yildagi buyuk umidsizlikda Uning xalqining imoni, Qizil dengiz bo‘yida ibroniylarning imoni sinalganidek, sinovdan o‘tdi.” Testimonies, 8-jild, 115, 116.

Masih Quddusga kirib kelganida, o‘sha lahzaning ilhomi Farziylar jim qildirishga uringan hamdu sanolar jo‘shqinligini yuzaga keltirganini ko‘rish muhimdir. Hamdu sano sadolarining markazida Isoning Dovudning O‘g‘li ekaniga ishora bor edi; aynan shu timsolni Masih bahschan yahudiylar bilan og‘zaki munosabatlarining yakunini belgilash uchun ishlatgan edi. Yahudiylarni eng ko‘p g‘ashiga teggani shuki, Isoni Dovudning O‘g‘li deb atash orqali ular, bilvosita tarzda, Shoh Dovudning Quddusga tantanali kirib kelishiga ishora qilayotgan edilar.

Dovudning sandiqni Quddusga olib kelish ishining tarixida, xabarning quvvatlantirilishi Dovudning quvvatlantirilishi orqali ifodalangan edi.

Dovud ilgarilab borib, tobora ulug‘lashdi; va Sarvari Olam Egasi bo‘lgan Xudovand u bilan edi. 2 Shohlar 5:10.

Shundan so‘ng Dovud sandiqni Quddusga olib kelishga qaror qildi. Sandiqni Dovud shahriga olib kirishda, har bir islohot yo‘nalishida bo‘lgani kabi, bir ko‘ngilsizlik yuz berishi kerak edi. Ismi kuch degan ma‘noni bildiradigan Uzza, sandiqqa tegishga vakolatli emasligini juda yaxshi bilgan holda, baribir shunday qildi. Sandiqning dastlab asirlikka tushishiga sabab bo‘lgan ayni masala — Rabbiyning ochib bergan irodasiga itoatsizlik va Xudoning sandig‘i bilan bog‘liq qudrat xususida haddan oshgan gumonda bo‘lish edi. Shunga qaramay, Dovudning kuchli odami bo‘lgan Uzza

itoatsizlik qildi, xuddi Muso sunnat haqidagi amrga itoatsizlik qilgani kabi. Uzza o‘lik urildi, va Dovud Uzzaning o‘limidan keyin sandiq turgan joyni qo‘riqlab turganlarning barakalanayotganini tushunmaguncha, sandiq Quddus tashqarisida qoldi. Shundan keyin Dovud sandiqni Quddusga olib kirish uchun yana yo‘lga tushdi. Dovud Quddusga raqs tushib kirayotganida, uning xotini uning yalang‘ochligini ko‘rdi va qattiq ko‘ngli qoldi.

Islahotchi harakatlarning uch yo‘nalishi bo‘lib, ularning barchasi 1843 va 1844 yillarga — solih insonlar va payg‘ambarlar ko‘rishni hamda eshitishni orzu qilgan vaqt davriga — taalluqlidir. Ikkinchi farishtaning kelishiga xos alomatlar, shu tariqa kechikish vaqtini va umidsizlikni belgilab beradigan xususiyatlar, barchasi osongina ko‘rinadi. Chuqurroq haqiqatlar shuni ko‘rsatadiki, bu umidsizlik Muso, yoki Uzza, yoxud Marta va Maryam tomonidan yo‘l qo‘yilgan oddiy bir noto‘g‘ri tushunish emas edi, balki u aynan umidsizlik ro‘yobga chiqqan tarixning o‘zi bilan bog‘liq bo‘lgan asosiy bir tamoyilning rad etilishi bilan bog‘liq edi. Muso uchun bu sunnat alomati edi; Uzza uchun bu sandiq haqidagi Xudoning amrlariga nisbatan o‘zboshimchalik edi; Marta va Maryam uchun esa bu Masihning tiriltirishdagi yaratuvchi qudratiga bo‘lgan imonning yetishmasligi edi.

Muso bilan uning xizmatining ayni markaziy mavzusi tanlangan xalq bilan ahd munosabatini o‘rnatish edi, va Muso o‘sha ahdning belgisini unutdi. Uzza bilan esa bu Xudoning qonunining muqaddasligi haqidagi ayni tamoyil edi; bu tamoyil sandiqda mujassamlangan edi. Marta va Maryam bilan esa bu Masih xizmatining ayni markazi edi; bu Uning suvga cho‘mishi bilan boshlanib, xizmatining boshida timsollanganidek, Uning o‘limi, dafn etilishi va tirilishi bilan yakun topgan. 1843-yildagi birinchi umidsizlik Habakkukning bashoratining amalga oshishi bo‘lgan jadvaldagi ayrim hisoblarda yo‘l qo‘yilgan xato tufayli yuzaga keldi. Bu xato Miller harakatining bosh tamoyiliga — bir kun bir yil tamoyiliga — taalluqli edi.

“Yetti momaqaldiroq” 1840 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan Advent harakatini ifodalaydi, biroq o‘sha harakat ichida 1843 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan, hafsalasi pir bo‘lish bilan boshlanib, hafsalasi pir bo‘lish bilan yakunlanadigan tarix mavjud bo‘lib, shu tariqa o‘sha tarixga Alfa va Omeganning muhri bosiladi. Va aynan o‘sha tarix Iso va Ellen Uayt solihlar doimo ko‘rishni orzu qilgan muqaddas tarix sifatida ishora qiladigan tarixdir.

O‘sha to‘rtta yo‘nalish — Muso, Dovud, Masih va milleritlar — o‘rgatadiki, o‘nta bokira haqidagi masal dunyoning oxirida takrorlanganda, ikkinchi emas, balki uchinchi farishtaning xabari qudrat bilan kuchaytiriladi; va bu xabardan keyin ko‘ngilsizlik keladi hamda u kechikish davrini boshlab beradi.

Birinchi farishta 1840-yil 11-avgustda tushganida, bu Millerchilarning eng asosiy bashorat qoidasini tasdiqladi va ularning birinchi hafsalasi pir bo‘lishi aynan o‘sha qoida bilan bevosita bog‘liq bo‘lar edi. O‘sha hafsalasi pir bo‘lish va kechikish vaqti Yarim tun faryodida nihoyasiga yetgach, bu xabar ham kun-yil tamoyiliga taalluqli bo‘lar edi; xuddi shuningdek, Masih 1844-yil 22-oktabrda kelishi haqidagi aniqlanish ham shunga bog‘liq edi. 1840-yildan 1844-yilgacha bo‘lgan to‘rtala yo‘l belgisi ham kun-yil tamoyili bilan bog‘liq edi.

Yahudiylar Xudoning qonunining omonatchilari etib tayinlandilar, va Muso naslida ifodalangan masala Xudoning qonuni hamda farmonlaridir. Dovud tarixida ham bu yana Xudoning qonuni edi. Masih tarixida ham bu Xudoning qonuni edi, chunki qonun orqali gunohkorga ayon qilingan gunohning kechirilishi qon to'kilmasdan bo'lmaydi. Ammo Adventizm nafaqat Xudoning qonunining, balki bashoratli Kalomning ham omonatchisi etib tayinlandi.

Shunday ekan, Milleritlar tarixining yo'nalishidagi mavzu Xudoning bashoratga oid qoidalaridir. Adventizmning oxirida ham yana masala bashoratni talqin qilish qoidalari haqida bo'ladi, biroq 1844-yildan beri bashoratli vaqt endi qo'llanilmasligi lozim. Oxirdagi qoidalar Alfa va Omegaga asoslanadi; ular oxirni boshidan ko'rsatib beradi.

Usmonli ustunligi, Islomning bashoratli faoliyatini ifodalovchi ikkinchi voy bajarilishida to'xtaganida, Vahiy 9:15 dagi uch yuz to'qson bir yil va o'n besh kunlik bashorat bajo keltirildi va Miller ishining ayni yuragi bo'lgan "bir kun bir yil tamoyili" tasdiqlandi.

Islom 2001-yil 11-sentyabrda zarba berganida, Vahiy 8:13 ning bajo bo'lishida uchinchi voyning kelishi bajo bo'ldi va Future for America faoliyatining tamom markazida bo'lgan tamoyil tasdiqlandi; bu tamoyil, sodda qilib aytganda, tarixning takrorlanishidir. Islomni ifodalovchi voy karnayi haqidagi bashorat Vahiy 10 dagi farishta 1840-yilda ham, Vahiy 18 dagi farishta 2001-yilda ham bajo bo'lganda tasdiqlandi. Tarix takrorlandi. Keyingi kutiladigan narsa esa umidsizlik bo'lar edi.

Umidsizlik kutish davrini boshlab berar edi. Umidsizlik ishga jalb qilinganlarni ruhdan tushirar va tarqatib yuborar edi. Umidsizlik bashoratning asosiy bir qonuniga, aslida Adventizmning boshida o'rnatilgan bashoratning birlamchi qoidasiga beparvolik qilinishi orqali yuzaga kelar edi. 2001-yil 11-sentabrdagi quvvatlantirish Islom bilan bog'liq edi va 2020-yil 18-iyuldagi umidsizlik ham Islom haqida edi. Bizga ma'lum qilinishicha, Samuel Snow va undan keyingilar 1844-yil 22-oktabr sanasini anglab yetishlariga imkon bergan narsa shuki, Rabbiiy 1843 yilgi jadvaldagi ayrim raqamlardagi xatodan O'z qo'lini tortgan edi. Shundan so'ng Snow va Millerchilar yigirma uch yuz yillik bashoratning amalga oshishi uchun 1843-yilni oldindan aytishga ularni olib kelgan ayni dalil keyinchalik ularga 1844-yil 22-oktabrni aniqlash imkonini bergan xuddi o'sha dalil ekanini ko'rdilar.

"Iso va barcha samoviy lashkar U zotni jonlari sevgan Zot sifatida shirin umid bilan ko'rishni uzoq kutganlarga hamdardlik va muhabbat bilan qaradilar. Ularning sinov soatida ularni qo'llab-quvvatlash uchun farishtalar ularning tepasida parvoz qilib turar edilar. Samoviy xabarni qabul qilishni e'tiborsiz qoldirganlar esa zulmat ichida qoldirildi, va osmondan O'zi ularga yuborgan nurni qabul qilishni istamaganlari uchun Xudoning g'azabi ularga qarshi alangalandi. Egalarining nega kelmaganini tushuna olmagan o'sha sodiq, hafsalasi pir bo'lgan kishilar zulmatda qoldirilmagan edilar. Ular yana bashoratli davrlarni tekshirish uchun Muqaddas Kitoblariga yo'naltirildilar. Rabbimizning qo'li hisoblardan olindi, va xato tushuntirib berildi. Ular bashoratli davrlar 1844 yilgacha yetib borishini ko'rdilar, hamda bashoratli davrlar 1843 yilda tugaganini ko'rsatish uchun ilgari keltirgan ayni dalillar ularning 1844 yilda nihoyasiga yetishini isbotlashini angladilar. Xudoning Kalomidan kelgan nur ularning holatiga porladi, va ular bir kechikish vaqtini kashf etdilar — 'Garchi u [vahiy]

kechiksa ham, uni kut.' Masihning zudlik bilan kelishiga bo'lgan muhabbatlarida ular vahiyning kechikishini nazardan qochirgan edilar; holbuki bu kechikish chinakam kutuvchilarni ayon qilish uchun belgilangan edi. Yana ularda bir vaqt nuqtasi bor edi. Shunga qaramay, men ko'rdimki, ularning ko'plari 1843 yilda o'z e'tiqodlarini ajratib turgan o'sha darajadagi g'ayrat va quvvatga ega bo'lish uchun og'ir hafsalapirliklaridan yuqoriga ko'tarila olmas edilar." Ilk Yozuvlar, 236, 237.

2020-yil 18-iyulda Islomning Amerika Qo'shma Shtatlariga hujum qilishi haqidagi bashoratga olib kelgan dalillar, yaqin orada kelajak Yakshanba qonunida Islom Amerika Qo'shma Shtatlariga qarshi keltiriladigan hukm ekanini, endi esa bu hodisa bilan vaqt omili endi bog'lanmagan holda, tasdiqlashini kutmog'imiz kerak.

1840-yildan 1844-yilgacha bo'lgan tarixdagi to'rtta asosiy belgili nuqta. Har bir belgili nuqta Millerning asosiy qoidasining — bir kun bir yil tamoyilining — tatbiqi bilan bog'liq.

2001-yildan boshlab yakshanba qonunigacha bo'lgan tarixda to'rtta asosiy yo'l belgisi mavjud. 2001-yil 11-sentabr Islom edi. 2020-yil 18-iyuldagi amalga oshmagan bashorat Islom haqida edi. Har bir yo'l belgisi Future for America'ning asosiy qoidasining — tarixning takrorlanishi — tatbiqi bilan bog'liqdir. "Yetti momaqaldiraq" kelajakdagi, o'z tartibida oshkor etiladigan voqealarni ifodalaydi. To'rtta yo'l belgisining birinchisi 2001-yil 11-sentabr bo'lib, uchinchi voyga muvofiq ravishda Amerika Qo'shma Shtatlariga Islom tomonidan qilingan hujumni aniqlab berdi. Tariximizdagi yakshanba qonunini ifodalovchi so'nggi yo'l belgisi Islom haqida bo'lishi kerak, chunki Alfa va Omega har doim oxirni boshidan ko'rsatadi, va Alfa hamda Omega aynan shu tarix uchun "yetti momaqaldiraq"ni muhrlab qo'ygan Zotdir. Yakshanba qonuni paytida Islom Amerika Qo'shma Shtatlariga hujum qiladi.

Bu hozir ochib berilayotgan yetti momaqaldiraqning muhrdan ochilishiga oid uchta asosiy unsurdan biridir. Muso o'z tarixiy yo'nalishida Yarim Tun Faryodini timsollovchi xabarni e'lon qilgan zahoti, yakuniy harakatlar tezlashdi. To'ng'ichlar haqidagi bashorat bajo bo'lib, Misrda yarim tunda faryod yuzaga kelguniga qadar o'nta g'ayritabiiy, vayronkor balo yuborildi. Masih Quddusga kirgan zahoti, xoch sari olib boruvchi shiddatli bosqichlar boshlangan edi. Xabar e'lon qilingach, ortga qaytish yo'q edi. 1844-yil 12-avgustdagi Exeter lager yig'inidan boshlab, ikki oydan ham kamroq vaqt o'tib, bashorat bajo bo'ldi.

Egamizning kalomi menga kelib, shunday dedi: "Ey inson o'g'li, Isroil yurtida sizlarda: 'Kunlar cho'zilmoqda, har bir vahiy esa puchga chiqmoqda', degan bu maqol nimani anglatadi? Shuning uchun ularga aytgin: Egamiz Rabbiy shunday deydi: Men bu maqolni barham toptiraman, endi Isroilda uni maqol qilib ishlatmaydilar. Balki ularga ayt: Kunlar yaqinlashdi, har bir vahiyning amalga oshishi ham. Chunki Isroil xonadoni ichida endi behuda vahiy ham, xushomadgo'y folbinlik ham bo'lmaydi. Zero Men Egaman: Men so'zlayman, va aytgan so'zim amalga oshadi; u endi cho'zilmaydi. Ey itoatsiz xonadon, Men sizlarning kunlaringizda so'zni aytaman va uni bajo keltiraman, — deydi Egamiz Rabbiy". Yana Egamizning kalomi menga kelib, shunday dedi: "Ey inson o'g'li, mana, Isroil xonadoni: 'U ko'rayotgan vahiy hali ko'p kunlardan keyingiga taalluqlidir, u uzoq zamonlar haqida bashorat qilmoqda', demoqda. Shuning uchun ularga aytgin: Egamiz Rabbiy shunday deydi: Endi

Mening soʻzlarimdan birortasi ham ortga surilmaydi; Men aytgan soʻz bajo boʻladi, — deydi Egamiz Rabbiy”. Hizqiyol 12:21–28.